

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanma Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Kilis ve Gaziantep İli Örneği)

Examination of Pre-school Teachers' Levels of Teaching Methods and Techniques According to Some Variables (Kilis and Gaziantep Example)

Vakkas Yalçın¹, Halil Uzun²

Öz

Bu çalışma, okul öncesi öğretmenlerinin eğitim etkinliklerinde kullandıkları yöntem ve teknikleri cinsiyet, en son mezun oldukları program, mesleki kıdem durumu ve eğitim verdikleri yaş grubu değişkenlerine göre incelemeyi amaçlamaktadır. Betimsel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini rastlantısal örnekleme yoluyla seçilen, Kilis ve Gaziantep illerindeki resmi ve özel okulöncesi kurumlarda görev yapan 120 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, okul öncesinde kullanılan yöntem ve teknikleri uygulamada, okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm ve mesleki kıdem değişkenlerinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark görülmüştür. Elde edilen bilgiler ışığında, okul öncesi öğretmenlerinin özel öğretim yöntemlerini kullanma konusu ile ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Erken çocukluk, Okul Öncesinde Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Abstract

This study aimed to investigate the use of the methods and techniques used by pre-school teachers in education activities (drama, observation etc.) to some variables like their gender, latest graduate programs, seniority status and children age groups. This study has been conducted using descriptive research design. The research sample was selected through random sampling. This sample is composed of 120 pre-school teachers who has been working in private and public schools in Kilis and Gaziantep. After statistical analysis, meaningful difference observed variables of the latest graduate program and the seniority status, in use levels of the methods and techniques used by pre-school teachers. Some suggestions have been offered based on the results of the study.

Key Words: Pre-school Education, Early Childhood, Teaching Methods and Techniques in Pre-School Education

---

* Arş. Gör. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rifat Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı. yalcinvakkas@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rifat Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, haliluzun@kilis.edu.tr

Giriş

Eğitimde yöntem kavramı ele alındığında çocuklara yeni davranışları kazandırma işleminin nasıl gerçekleşeceği konusu karşımıza çıkmaktadır. Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi, ancak uygun bir yöntemin seçilmesi ile sağlanabilir. Bu nedenle her etkinlik için tek bir yöntem değil, çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusu olmaktadır. Sınıf içinde öğrenme-öğretme sürecinin etkili olabilmesi uygun yöntemlerin seçimi ile doğru orantılıdır (Demirel, 2004).

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1982). Okul öncesi eğitim ise, adından da anlaşılacağı üzere birinci sınıfla başlayan geleneksel eğitim sürecinden önceki zaman dilimini kapsayan, 0-6 yaş çocuklarına hitap eden eğitim sürecidir. “Erken çocukluk dönemi eğitimi” veya “Erken çocukluk eğitimi” terimi de çoğu kez okul öncesi eğitim yerine kullanılmaktadır. Fakat okul öncesi eğitimi, erken çocukluk dönemi eğitiminden ayıran en önemli fark, bazı kaynaklarda erken çocukluk dönemine ilkökul birinci sınıf yani 7-8 yaş grubunun da dahil edilmesidir (Roopnarine ve Jhonson, 2005).

Okul öncesi eğitim, gerek programıyla gerekse pedagojik anlayışıyla ilkökul birinci sınıf ve sonrasında yapılan eğitimden farklılaşmaktadır. Ancak her ne kadar “okula hazırlık” gibi görülse de okul öncesi eğitim de aslında okulun kendisidir (Fernie vd., 1993). Yani okul öncesi eğitim, çocuğun gelişimini, ruh ve akıl sağlığını desteklemenin yanı sıra çocuğun bireysel gelişimini ve yaşına uygun olarak bilgi ve beceri edinmesini de hedeflemektedir (Roopnarine ve Jhonson, 2005).

Okul öncesi dönem, bireyin hayatını etkileyecek önemli temellerin atıldığı bir dönemdir. Bilişsel, fiziksel, sosyal, duygusal ve dil gelişiminin hızla olgunlaştığı, çocukların çeşitli yetiler kazandığı ve öğrenmenin devam ettiği bu dönemde bireyin içinde bulunduğu şartların ve ortamın önemi büyüktür. Dolayısıyla, bireyin öğrenmesini ve gelişimini etkileyerek hayat çizgisinin yönünün belirlenmesinde çok önemli bir misyonu olan okul öncesi eğitimin, iyi düşünülmüş bir plan çerçevesinde gerçekleşmesi gerekmektedir (İnan, 2011).

Okul öncesi eğitim, uygulanan program, sosyal fiziksel ortam, kuruluş amacı ve zamana göre bireyin hayatını farklı yönlerden etkileyebilir. Örneğin, fen-doğa çalışmalarının çocuğun merakını körükleyecek ve onu aktif hale getirecek şekilde uygulandığı oyun temelli okul öncesi eğitimin şu faydalarından söz edilmektedir: Araştırma inceleme ve gözlem yoluyla çocukların doğuştan gelen ilgi ve merakları doyurulur (Ekici ve Hevedanlı, 2010; Conezio & French, 2002; Cummings, 2003; French, 2004) dikkatlerini toplamaları sağlanır ve özyeterliliklerine yardımcı olunur (French, 2004), fen ve doğa konularına karşı pozitif tutum edinmeleri ve kendilerine güvenmeleri sağlanır (Gillingham, 1993; Eshach ve Fried, 2005; Alisinanoğlu, 2007).

Okul öncesi eğitimin ortak hedefleri olarak şunları sayabiliriz:

- ✓ Çocuğun bilişsel, sosyal, fiziksel, duygusal, ahlaki ve dil gelişimini desteklemek,
- ✓ Çocuğun müzik, fen ve doğa, matematik ve okuma-yazma gibi farklı disiplinlerde yaşına uygun olarak bilgi ve beceri kazanmasını sağlamak,
- ✓ Çocuğun öğrenmeyi öğrenmesini sağlamak,
- ✓ Çocuğun özbakım becerilerini kazanmasına yardımcı olmak,
- ✓ Çocuğun içinde yaşadığı kültüre uygun hareket etmesini ve bulunduğu ortama uygun tecrübe ve davranışlar kazanmasını sağlamak
- ✓ Çocuğun yaratıcılığını desteklemektir (İnan, 2011).

Milli Eğitim Bakanlığının sunmuş olduğu, 36-72 aylık çocuklara yönelik okul öncesi eğitim programında okul öncesi eğitimin temel ilkeleri şöyle belirtilmiştir:

1. Okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
2. Okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, öz bakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
3. Okul öncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
6. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
7. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır.
9. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
10. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.
12. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.
13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.
14. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
15. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
16. Okul öncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
17. Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
18. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır (MEB, 2013).

Görüldüğü gibi, program, çocuğa yüksek değer veren ilkeler üzerine oturtulmuştur. Diğer bir ifadeyle çocuğa ve çocuğun potansiyeline duyulan saygı, çocuğun ilgi, ihtiyaçları ve kişiliği gibi ifadelerde gizli olarak vurgulanmaktadır. Eğitim ve öğretimde gerçekleştirilmesi hedeflenen amaçların kazanılabilmesi için yöntemler çok önemli bir yer tutmaktadır. Okul öncesi öğretmenleri eğitim çalışmalarında; çocukları amaçlara ulaştıracak yöntemleri ve etkinlikleri tespit edip uygulamalıdır. Öğretmenlerin yöntem ve teknik seçimlerini etkileyen bazı faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler; öğretmen özelliği, zaman ve fiziksel imkânlar,

etkinliğin amaçları, etkinliğin amaçları, çocukların özelliği ve maliyet olarak sıralanabilir (İnan, 2011; Gelişli ve Yazıcı 2012).

Okul Öncesi Eğitim Programı incelendiğinde okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri;

- ✓ Millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,
- ✓ Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- ✓ Onları ilkokula hazırlamak,
- ✓ Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- ✓ Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (MEB, 2013).

Türkiye’de okul öncesi eğitim programında yer alan kazanımları çocuklara kazandırmak ve gelişim alanlarında onları desteklemek amacıyla gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır. Bunlar drama, oyun, müzik, proje, örnek olay, gösterip yaptırma, hikaye, soru cevap gibi yöntemlerdir.

Drama: Çocukların, bir lider tarafından yönlendirildiği, daha çok büyük motor hareketlere dayanan taklit hareketleri ile gerçekleştirilen, sonuçta yaşananların serbestçe tartışıldığı, çocukların grup oyunlarına katıldıkları bir yöntem olarak tanımlanabilir (Önder, 2010). Drama, yaşantılar aracılığıyla zihinsel soyutlamaların somut hale getirilmesi ve bu süreçteki hareket çocukları aktif kılarak onların gelişimleri açısından geniş olanaklar sunmaktadır (Tuğrul, 2003). Okul öncesi dönem çocukları için drama; farklı bakış açıları geliştirme, empati becerileri kazandırma ve sosyal gelişimlerini destekleme de oldukça önemli bir etkiye sahiptir (Ülker Erdem, Aydos ve Gönen, 2017).

Oyun: Oyun, çocuğun yaratıcı potansiyelini kullanabildiği, yeteneklerini keşfettiği, kendini ifade ettiği ve gelişimsel özellikleri hakkında yetişkine ipuçları verdiği önemli bir araçtır (Kaya, Yalçın, Kimzan ve Avar, 2017). Çocuklar oyun yoluyla düşünür ve deneyim kazanırlar. İnsanlar arasındaki ilişkileri de oyun yoluyla öğrenirler. Oyun çocuğun doğal ve en aktif öğrenme ortamıdır. Oyun ve eğitim birbirinden ayrılmaz bir bütün olarak düşünülmelidir. Eğitim programlarında çocuğun problem çözme, farklı düşünme ve sosyal beceriler gibi çeşitli yeterliliklerin geliştirilmesinde oyun önemli bir araç olarak kullanılabilir. Çocuk konuşma, düşünme, yaratıcılığını ortaya çıkarma ve gözlem yeteneğini oyunla sergileme olanağı bulabilmektedir (Ömeroğlu vd., 2003).

Müzik: Müzik düşünen, sorgulayan, üreten ve yaratıcı bireyler yetiştirme adına etkili bir eğitim aracıdır (Kaya ve Ayan, 2016). Çocuğun kendini ifade edebilme yargılama ve değerlendirme yapabilme, yaratıcılık gibi becerilerinin gelişerek, sonunda estetik zevklere sahip olabilmesi için müzik etkinliklerine gereksinim vardır. Müzik etkinlikleri çocukların gelişim alanlarını desteklediği için ve kendi deneyimlerine fırsat verdiği için okul öncesi çocuklarının yaşamında kullanılması gerekmektedir (Mertoğlu, 2010). Müzik çocukların günlük hayatında yer alan kültürel bir öğe, aynı zamanda onların erken gelişimlerinde rol oynayan önemli bir faktördür.

Proje: Proje yaklaşımı; çocukların yaşadıkları çevreyi anlamalarını sağlamayı amaçlayan, informal ve açık uçlu etkinliklerle becerilerini uygulamalarını özendirilen bir yöntemdir. Proje yaklaşımında çocukların seçilen belli bir konudaki bilgi ve deneyimlerinin yanı sıra duygusal, ahlak gelişimi ve estetik duyarlılıklarını içeren entelektüel gelişimlerinin desteklenmesi mümkün olmaktadır (Katz ve Chard, 1988). Amaç; çocukların araştırma yapmalarını, etkin

öğrenmelerini sağlayarak çocukların çeşitli etkinlikler, materyaller ve etkin katılımı ile tüm gelişim alanlarını desteklemektir (Arıkan ve Kimzan, 2016).

Örnek Olay: Gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin sınıf ortamında çözülmesi yoluyla öğrenmenin sağlanmasıdır. Bu yöntem çocuklara bir konuyu ya da bir beceriyi kazandırmak ve bu konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır. Günlük hayatta karşılaşılan gerçek bir problemin çözümü için de uygundur (Demirel, 2000). Ayrıca farklı sonuçları olan benzer iki olayın bir arada sunulması örnek olayın anlaşılması adına daha etkili olacaktır.

Gösterip Yaptırma: Uygulama düzeyinde davranış kazandırmaya yöneliktir. Genellikle bir aracın nasıl çalıştırılacağı, bir işlemin bütün basamaklarıyla nasıl uygulanacağını çocuklara alıştırmaya yaptırılarak uygulanan bir yöntemdir. Çocukların uygulamaya dayalı duyuşsal becerilerinin yanı sıra motor becerilerinin desteklenmesinde oldukça önemlidir (Sönmez, 2011). Bu yöntemde gösterme öğretmenin, yapma ise çocuğun görevidir. (Harmandar, 2004).

Hikâye: Hikâye anlatmak, öykü ve öykü yapıları oluşturmak, hikayeye ilgilenme süreci anlamına gelir. Erken çocukluk döneminde evde veya okulda hikâye anlatımı çocuğun gelişimini destekleme anlamına gelir. Onlara dünyanın anlamını açıklama, işlerinin yanı sıra iletişimi, farkında olma ve hatırlama becerisini geliştirir ve çocuk-çocuk ve öğretmen-çocuk iletişimini güçlendirir (Garzotto vd., 2010).

Soru-Cevap: Soru sormak, her türlü öğrenmenin başlangıcıdır. Her öğretmen eğitimde çocuklara sorular yöneltebilir. Soru, her zaman öğretimdeki temel iletişim araçlarından biri olmuştur (Harmandar, 2004). Soru cevap yöntemi, karşılıklı iletişime dayanan bir öğretim yöntemidir. Çocukları öğrenme sürecinde aktif ederek öğrenmeyi daha kalıcı hale getirmektedir. Soru cevap yöntemi, işlenen konuyla ilgili olarak çocukların bilgilerini yoklamaktan çok çocukları düşündürmek, önemli noktalara çocukların dikkatini çekmek, cevapları çocukları buldurmak amacı taşır. Çocukların hatırlama, düşünme, muhakeme etme, analiz, sentez ve değerlendirme becerilerini geliştirir.

Tartışma: Bu yöntem; iki veya daha fazla kimsenin herhangi bir konuyu karşılıklı konuşarak, birbirlerini dinleyerek, eleştirerek, gerektiğinde sorular sorarak incelemesine dayanan bir öğretim yöntemidir. Genellikle sınıflarda sıkça uygulanan bu yöntem, çocuk sayısının az olduğu sınıflar için daha uygun bir yöntemdir (Harmandar, 2004).

Problem Çözme: Okul öncesi dönem çocuklarında, özgür düşünme ve problem çözme, sorgulama becerilerini geliştirmek oldukça önemlidir (Doğan, Yalçın ve Simsar, 2017). Gelişim özellikleri olarak meraklı ve araştırmacı olan okul öncesi çocukları, sürekli etraflarını keşfeder ve birçok denemeler yaparlar. Karşılaştıkları durumları ve problemleri irdeleyen, nedenlerini, sonuçlarını araştıran çocuklar böylelikle bir düşünme sürecine girmektedirler. Düşünme aracılığıyla problemlerine çözümler aramaktadırlar. Daha önce karşılaştıkları problemlere verdikleri çözümü denemekte, gerekli durumlarda eni çözüm yolları arayışına girmektedirler (Dinçer, 1995).

Beyin Fırtınası: Eleştiri ve yargılama olmaksızın bir konu üzerinde düşüncelerin yüksek sesle dile getirilmesi esasına dayanan, yaratıcı düşüncelerin ortaya çıkarılmak amacıyla kullanılan bir tekniktir (Aykaç, 2005). Beyin fırtınası; çocukların hayal güçlerini kullanmalarını sağlayarak çok sayıda fikri, bir grup insandan kısa sürede elde etme imkanı vermektedir.

Anlatım: Eğitimde öğretmen merkezli anlayışı temsil eder ve okul öncesi dönemde etkin katılım önemli olduğundan okul öncesi eğitim için uygun değildir. Bu yöntemde üç ana bölüm vardır: Öğrencilerin konuya dikkatlerini çekecek bir giriş, bilgilerin organize bir şekilde sunulması ve konunun ana noktaları ve birbirleriyle bağlantılarını kuran bir özet

kısmıdır (Özden, 2004). Öğretmen merkezli öğrenme yaklaşımlarında sıkça kullanılır (White, 2011).

Gezi Gözlem/Alan Gezileri: Gezi, okul ve sınıf içinde yapılan eğitsel çalışmaları tamamlamak ve yaşamla bağlantısını kurmak için yapılan ziyaretlerdir. Olayları gerçek görünümüyle tanıma ve bilgileri ilk kaynaktan elde etme amacıyla bu tekniğin kullanılması etkili olmaktadır (Küçükahmet, 1997). Okul dışı çevreler öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sunmakta, beş temel duyusunu kullanmasına fırsat vermekte ve kalıcı öğrenmelerine imkân sağlamaktadır (Tatar ve Bağrıyanık, 2012)

Tüm eğitimciler için olduğu gibi, okul öncesi öğretmenleri için de öğretim yöntem ve teknikleri konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak çok önemlidir. Çocukların bireysel farklılıklarını göz önünde bulunduran ve planladığı eğitim etkinliklerinde sürekli aynı yöntem ve teknikler yerine farklı ve çocuklara uygun yöntem ve teknikler kullanan öğretmenlerin okul öncesi eğitim programında yer alan kazanımları çocuklara kazandırılması konusunda daha başarılı olacağı değerlendirilebilir. Bu doğrultuda, bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde kullanılan özel öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla araştırmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır;

- 1- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim etkinliklerinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 2- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim etkinliklerinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeyleri en son mezun oldukları programa göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim etkinliklerinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeyleri mesleki kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 4- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim etkinliklerinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeyleri eğitim verdikleri yaş grubuna göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programında yer alan öğretim yöntemlerini kullanma becerilerini bazı değişkenlere göre inceleyen nicel bir çalışmadır. Betimsel tarama modelinde tasarlanan bu araştırmada, tarama yöntemlerinden ilişkisel tarama kullanılmıştır. İlişkisel tarama, incelenen değişkenlere etki edilmeksizin iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkileri irdelenmektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2012)

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında, Kilis ve Gaziantep illerinde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel okul öncesi kurumlarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri, örnekleme ise bu illerdeki kurumlarda görev yapan 120 okul öncesi öğretmenidir. Öğretmenler rastlantısal örnekleme (random sampling) yoluyla seçilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerle ilgili bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1 – Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin demografik bilgileri

		<i>f</i>	%
Cinsiyet			
Kadın		112	93,3
Erkek		8	6,7
Mezun Olunan Program			
Okul Öncesi Öğretmenliği (Fakülte/Örgün)		88	73,3
Çocuk Gelişimi (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi)		21	17,5
Okul Öncesi Öğretmenliği (Açık Öğretim)		11	9,2
Mesleki Kıdem			
1-3 yıl		48	40,0
4-7 yıl		41	34,2
8-11 yıl		19	15,8
12 yıl ve üzeri		12	10,0
Eğitim Verilen Yaş Grubu			
3-4 yaş		8	6,7
4-5 yaş		52	43,3
5-6 yaş		60	50,0

Araştırmaya; 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Kilis ve Gaziantep illerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel okul öncesi kurumlarda görev yapan 120 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. Tablo 1'e bakıldığında bu öğretmenlerin; 112'sinin kadın, 8'inin ise erkek olduğu, % 93,3 oranla kadın öğretmenlerin büyük bir çoğunluk oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca, 120 okul öncesi öğretmeninden 11'inin Okul Öncesi Öğretmenliği Programı (Açık Öğretim Fakültesi), 21'inin Çocuk Gelişimi (Çocuk gelişimi ve eğitimi) ve %73,3 oranla 88'inin Okul Öncesi Öğretmenliği (Fakülte/Örgün Eğitim) programlarından mezun olduğu, 12 tanesinin 12 yıl ve üzerinde, 19'unun 8-11 yıl arası, 41'inin 4-7 yıl arası mesleki kıdeme sahip olduğu ve %40 oranla 48'inin 1-3 yıl arasında okul öncesi öğretmeni olarak görev yaptıkları, 60'ının 5-6 yaş grubunda, 52'sinin 4-5 yaş grubunda, % 6,7 oranla 8'inin de 3-4 yaş grubunda eğitim verdikleri görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Tekniklerini Kullanma Tutumu Ölçeği” (OÖÖYTÖ) kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerle ilgili demografik verileri elde etmek amacıyla bulunan maddeler; ikinci bölümde ise okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler ile ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik 17 maddelik 5'li likert tipi sorular bulunmaktadır.

Ölçeğin kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve geri dönütler sonunda gerekli düzenlemeler yapılarak son hali verilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğinin hesaplanmasında Cronbach Alpha iç tutarlılık sayısı göz önünde bulundurulmuş ve Alpha 0,73 bulunmuştur Kalaycı (2008), .60 ve .80 arasındaki güvenilirlik katsayılarının oldukça güvenilir kabul edildiğini ve .80 ve üzerindeki güvenilirlik katsayılarının yüksek derecede güvenilir olduğunu belirtmiştir. Elde edilen bulgulara dayanarak anketin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar, hazırlanan anketin yapılan araştırmada kullanılabilir olduğunu göstermiştir.

Veri Analizi

Verilerin analizi “SPSS Paket Programı” kullanılarak yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde yüzde, frekans, tek yönlü varyans analizi ve t testi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada elde edilen verilere ilişkin bulgular ve yorum bu bölümde sunulmuştur.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim etkinliklerinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 2 – Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları program değişkenine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeylerine ilişkin t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	Sd	t	p.
Kadın	112	59.70	4.94	118	.171	.86
Erkek	8	60.00	2.98			

Tablo 2’ye göre, erkek öğretmenlerin ($\bar{X} = 60.00$) ve kadın öğretmenlerin ($\bar{X} = 59.70$) OÖÖYTÖ’den aldıkları puanların aritmetik ortalamalarının birbirine yakın olduğu, erkeklerin aritmetik ortalamalarının kadın öğretmenlere göre az da olsa yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, yapılan t-testi sonuçlarına bakıldığında ($t = -.171$, $p > .05$) öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre, öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, konuyla ilgili yapılan benzer araştırmaların sonuçlarıyla birbirini destekler niteliktedir (Bahar ve Yıldırım, 2017; Ünal vd., 2013).

Elde edilen veriler doğrultusunda yapılan istatistiksel analizlere göre, öğretmenlerin cinsiyet değişkeni ve eğitim verdikleri yaş grubu değişkenine göre, öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark çıkmamıştır. Ancak okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm ve mesleki kıdem değişkenleri değerlendirildiğinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Tablo 3 – Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları program değişkenine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeylerine ilişkin ANOVA sonuçları

	N	Ortalama	Standart Sapma
Okul Öncesi Öğrt.(Örgün)	88	60,1477	4,51954
Çocuk Gelişimi/Çocuk Gelişimi ve Eğt.	21	59,8571	5,57033
Okul Öncesi Öğrt.(AÖF)	11	56,0000	4,56070
Toplam	120	59,7167	4,82846

Mezun Olunan Program	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Okul Öncesi Öğret.(Örgün)	168,716	2	84,358	3,788	,025	1-3
Çocuk Gelişimi/Çocuk Gelişimi ve Eğt.	2605,651	117	22,271			
Okul Öncesi Öğret.(AÖF)	2774,367	119				

Tablo 3'e bakıldığında, okul öncesi öğretmenliği örgün eğitim programlarından mezun olan öğretmenlerin, Açık Öğretim programlarından mezun olan öğretmenlere göre öğretim yöntemlerini kullanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bunun nedeni okul öncesi programlarında verilen eğitimin örgün eğitim olması nedeniyle uygulama derslerinin daha etkin yürütülmesi sonucu öğretimin daha aktif ve kalıcı olması, fakültelerdeki öğretim elemanlarıyla birlikte ders konularıyla ilgili etkinlikler yapılması, buna karşın açık öğretim programlarında derslerin daha yüzeysel ve teorik kalması olabilir. Bu sonuç konuyla ilgili yapılan benzer araştırma sonuçlarıyla birbirini destekler niteliktedir (Akyel ve Çalışkan, 2013).

Tablo 4 – Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma düzeylerine ilişkin ANOVA sonuçları

	N	Ortalama	Standart Sapma
1-3 yıl	48	61,0208	4,67446
4-7 yıl	41	58,5366	4,94519
8-11 yıl	19	58,8421	4,09964
12 yıl ve üzeri	12	59,9167	5,33357
Toplam	120	59,7167	4,82846

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	153,749	3	51,250	2,269	.049	1-2
Gruplarıçi	2620,617	116	22,592			
Toplam	2774,367	119				

Tablo 4'e göre; 1-3 yıl arası görev yapan öğretmenlerle 4-7 yıl arası görev yapan öğretmenler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu farkın 1-3 yıl arası görev yapan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. Bunun nedeni, kıdem yılı 1-3 olan öğretmenlerin daha idealist, azimli, bilgilerinin fazla ve taze olması, çağdaş özel öğretim yöntemlerini bilmesi, çağdaş eğitim sistemi içerisinde yetişmesi, ilerlemeci eğitim felsefesi ve yapılandırmacı eğitim programını iyi tanınması ve genelde bekar veya çocuksuz olmalarından dolayı enerjilerinin çoğunu öğretmenliğe aktarmaları olabilir. Bu sonuç konuyla ilgili yapılan benzer araştırmaların sonuçlarıyla birbirini destekler niteliktedir (Maden, 2010; Şahin, 2006).

Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırmada MEB'e bağlı okullarda görev yapan öğretmenler arasında, erkek okul öncesi öğretmeni sayısının oldukça az olduğu görülmüştür. Bu sayının artması, ülkemizdeki erkeklerin baba rolünü daha iyi kavrayabilmeleri, çocukların değerini bilen ve onların ihtiyaçlarına cevap verebilen babalar olmaları ve buna bağlı boşanmaların azalması açısından oldukça önemlidir.

Okul öncesi öğretmenliği ve çocuk gelişimi programlarından mezun olan öğretmenlerin, Açık Öğretim programlarından mezun olan öğretmenlere göre özel öğretim yöntemlerini kullanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Günümüzde Açık Öğretim programlarına kayıt alınmamaktadır. Ancak Açık Öğretim programlarından mezun olup atanmayı bekleyen birçok mezun öğretmen adayı bulunmaktadır. Bu programlardan mezun olarak göreve başlayan öğretmenlerin, uygulamadaki olası eksikliklerini gidermek amacıyla MEB ve üniversiteler tarafından hizmet içi eğitim programları hazırlanıp uygulanabilir.

Mesleki kıdem yılına bakıldığında 1-3 yıl arası görev yapan öğretmenlerle 4-7 yıl arası görev yapan öğretmenler arasında istatistiksel düzeyde 1-3 yıl arası görev yapanlar lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Mesleki kıdem yılı 4-7 arası olan öğretmenlerin sosyal hayatlarında önemli değişiklikler olduğu, bu öğretmenlerin genellikle o yıllarda evlenmekte veya çocuk sahibi olmakta olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak da öğretmenler kendi çocuklarıyla, ailesiyle ve ailesinin ekonomik durumuyla ilgilenmeye başlamaktadır. Bu etkenlerin öğretmenlik mesleğindeki enerjilerini azalttığı düşünülebilir.

Türkiye’de öğretim yöntem ve tekniklerinin ne kadar ve ne düzeyde kullanıldığını belirlemeye yönelik çalışma sayısı yeterli değildir. Yapılan bu çalışmanın bundan sonra bu alanda yapılacak diğer araştırmalara örnek olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akyel, Y., ve Çalışkan, N. (2013). Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin drama yöntemi yeterliliklerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3).
- Alisinanoğlu, F., Özbey, S., ve Kahveci, G. (2007). *Okul öncesinde fen eğitimi. (Birinci basım)*. Ankara: Nobel Yayın.
- Arıkan, A. ve Kimzan, İ. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Proje Yaklaşımı: Ağaç Bilimcilerin Araştırmaları Projesi. *İlköğretim Online*, 15 (2), 0-0. DOI: 10.17051/ıo.2016.37190
- Aykaç, N., (2005). *Öğretme ve öğrenme sürecinde aktif öğrenme yöntemleri*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Bahar, H. H. ve Yıldırım, S. (2017). İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Başarılarının Cinsiyet, Program ve Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 14-27.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2012). *Sosyal bilimler için istatistik* (10. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Conezio, K. and French, L. (2002) Science in the preschool classroom: capitalizing on childrens fascination with the everyday world to foster language and literacy developmet. *Young Children*, 57(5), 12-18.
- Cummings, J. (2003). Do runner beants realy mc you run fast young children arning about, science-related food concepts in informal settings (electronic vercion). *Research in Science Education*, 33(4), 483-501.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde planlama ve değerlendirme öğretim sanatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2000). *Plandan değerlendirmeye öğretim sanatı* (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dinçer, Ç. (1995). *Anaokuluna devam eden 5 yaş grubu çocuklarına kişilerarası problem çözme becerilerinin kazandırılmasında eğitimin etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ekici, G. ve Hevedanlı, M. (2010). Lise öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(4), 97-109.
- Erbil Kaya, Ö., Yalçın, V., Kimzan, İ. ve Avar, G. (2017). Okul Öncesi Öğretmeni Adaylarının Oyun Temelli Öğrenmeye Bakış Açıları ve Uygulamaya Yansımaları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2017 (27), 800-834. DOI: 10.14520/adyusbd.303240.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara:Meteksan.
- Eshach, H., & Fried, M.N. (2005). Should science be taught in early childhood? (electronic vercion). *Journal of science education and technology*, 14(3), 315-336.
- Fernie, D.E., Davies, B., Kantor, R. and McMurray, P. (1993). Becoming a pearson in preschool: creating integrated gender, school culture, and peer culture positionings. *International Journal Off Qualitative Studies in Education*, 6 (2), 95-110.
- French, L. (2004). Science ass the center of a coherent, integrated early childhood curriculum (electronic vercion). *Early Chuldhood Research Quarterly*, 19,138-149.

- Garzotto, F., Paolini P., Sabiescu, A. (2010). Interactive Storytelling for children. http://hoc.elet.polimi.it/idc/2010/assets/doc/storytelling_Extended_abstract.pdf.
- Gelişli, Y., ve Yazıcı, E. (2012). Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programlarının tarihsel süreç içerisinde değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 85-93.
- Gillingham, D. D. (1993). *Increasing the frequency and appropriateness of science activities for pre-kindergarten children by training teachers in hands-on discovery learning strategies*. Unpublished practicum II report, Nova University. (ERIC Document Reproduction Service No. ED370712).
- Harmandar, İ. H. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- İnan, H. Z. (2011). *Okul Öncesi Eğitimde Özel Öğretim Yöntemleri* (Ed: Fatma Alisinanoğlu). Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- İşman, A. ve Eskicumalı, A. (2000). *Eğitimde planlama ve değerlendirme*. (2. Baskı) Adapazarı: Değişim Yayınları.
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. 3. Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Katz, L. and Chard, S.C. (1988). *Engaging children minds, the Project approach*. Norwood, New Jersey: Ablex publishing corporation.
- Kaya, S. ve Ayan, B. (2016). Okul Öncesinde Müzik ve Hareketin Öğrenme Üzerindeki Etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 463-480. DOI: 10.17556/jef.04848
- Küçükahmet, L. (1997). *Eğitim programları ve öğretim “Öğretim İlke ve Yöntemleri”* Genişletilmiş 8. Baskı. Ankara: Gazi Kitap Evi.
- Maden, S.(2010). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 259 – 274.
- MEB. (2013). Okul öncesi eğitim programı. 18.05.2018 tarihinde <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> linkinden indirilmiştir.
- Mertoğlu, E. (2010). *Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri*. (Ed: R.Zembat.). Müzikle Öğretim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, F.T., Kandır, A., Turla, A. (2003). *Okul öncesi eğitimde drama* (Teoriden uygulamaya). Ankara: Kök yayıncılık.
- Önder, A. (2010). *Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri*. (Ed: R. Zembat.). Okul Öncesinde Eğitici Drama Uygulamalarının Önemi ve Uygulama İlkeleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özden, Y. (2004). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Roopnarine, J. L. and Jhonson, J. E. (2005). *Preface. In Approaches to early childhood education* (4th ed). Ohio: Pearson, Merrill Prentice Hall.
- Simsar, A., Doğan, Y. ve Yalçın, V. (2017). Okul Öncesi Sınıflarındaki Fen Merkezleri ve Kullanım Durumlarının İncelenmesi-Kilis Örneği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (14), 147-164. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/kilissbd/issue/33138/354745>
- Sönmez, S. (2011). *Yaratıcı drama yöntemiyle bir oyun metninin Brecht dramaturgisine göre incelemesi*. Yayınlanmamış Bitirme Projesi, Çağdaş Drama Derneği, Ankara.
- Şahin, B. (2006). *Mersin il merkezindeki özel ve devlet ilköğretim okullarındaki İngilizce öğretmenlerinin öğretim etkinliği içerisinde dramayı kullanma düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Tatar, N., & Bağrıyanık, K. E. (2012). Fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883- 896.
- Tuğrul, B. (2003). *Çocukta yaratıcılık ve drama*. (Ed: A.Öztürk). Drama Öğrenme Öğretme. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayın no: 1488, Açıköğretim Fakültesi yayın no:798
- Ülker Erdem, A., Aydos, E. ve Gönen, M . (2017). Okul Öncesi Eğitim Ortamlarında Yaratıcı Drama Kullanımı: Öğretmenler ve Öğretmen Adayları Perspektifinden Bir İnceleme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 409-424. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/iuhayefd/issue/30378/328342>

Ünal, K., Dilbaz Alkan, G., Özdemir, F. B. & Çakır, Ö. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stil ve stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 56-76.

Extended Abstract

Introduction

The preschool period is a time when important bases that will affect the life of the individual are laid. Cognitive, physical, social, emotional and language development is rapidly maturing, the children have gained a variety of qualifications, and in this period of learning, the individual has a great deal of circumstances and environment. Therefore, pre-school education, which is a very important mission in determining the direction of the life line by influencing the learning and development of the individual, must be realized within a well thought-out plan (Inan, 2011).

Pre-school education can affect the individual's life in different ways according to the program, social physical environment, organization purpose and time. For example, the following benefits of play-based pre-school education, which stimulate the child's curiosity and stimulate his curiosity, are mentioned: The innate interest and curiosity of the child is satisfied through research and observation (Ekici and Hevedanli, 2010, Conezio and French, 2002 ; Cummings, 2003; French, 2004) is provided to collect their attention and helping them self-efficacy (French, 2004), positive attitudes towards science and nature issues and confidence in themselves. Different teaching methods and techniques which are used in educational activities to give children the gains in pre-school education programs in Turkey and to support them in their development area is being used. These are methods such as drama, play, music, project, sample event, demonstration, story, question and answer.

Method

This research is a quantitative study that examines the pre-school teachers' ability to use teaching methods in preschool education program according to some variables. In this research designed in the descriptive scanning model, relational screening was used. Relational screening explores the relationship between two or more variables without affecting the variables studied.

The universe of the research is preschool teachers working in official and private pre-school institutions affiliated to the Ministry of National Education in Kilis and Gaziantep in the academic year of 2016-2017, and the sample is 120 pre-school teachers working in these institutions. Teachers were selected through random sampling.

Results and Discussion

Among the teachers who worked in the schools affiliated to MoNE, the number of male pre-school teachers was found to be very low. The increase of this number is very important for the men in our country to understand the role of the father better, to be the father who knows the value of the children and can respond to their needs and to decrease the divorce accordingly.

Teachers who have graduated from pre-school teachers and child development programs have higher levels of using special teaching methods than those who have graduated from Open Education programs. Today, open education programs are not enrolled. However, there are many graduate teacher candidates who graduate from Open Education programs and are waiting to be appointed. In-service training programs can be prepared and implemented by

the MoNE and universities in order to take the possible shortcomings of the teachers who have begun relative to these programs.

Looking at the year of vocational seniority, it is seen that there is a meaningful difference in favor of those teachers who worked for 1-3 years and teachers who worked for 4-7 years statistically for 1-3 years.

It has been observed that there are significant changes in the social lives of teachers whose vocational senior years are between 4-7, and these teachers often seem to be married or have children in those years. Accordingly, teachers are beginning to deal with the economic situation of their children, their families and their families. It can be considered that these factors reduce the energy in the teaching profession.

The number of studies to determine how much and what level of teaching methods and techniques being used in Turkey is not enough. It is thought that this study will be an example of other researches to be carried out in this area.